

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXX

Nr 4

WARSZAWA 1973

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXX

1973

4

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1973

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski, Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Marian Małowist, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nak ad 2527+173. Ark. wyd. 25, ark. druk. 16,25

Papier druk. sat. k'. III. 80 g. 70×100

Oddano do składania 30.VI.73 r. Podpisano do druku 22.XI.73 r.

Druk ukończono w listopadzie 1973

Zam. 492/73

R-30

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

1974 K.2c

СОДЕРЖАНИЕ

Анна Жарновска — О национальном составе рабочего класса Королевства Польского на переломе XIX и XX вв.	787
Роман Вапиньски — Из истории националистических тенденций. Народная Демократия и национальный вопрос в 1893—1939 гг.	817
Ежи Петжак — Львовская конфедерация в 1622 г.	845
Францишек Сикора — Картузский дар Яна Длугоша	872

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКА — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

О дальнейшее развитие польских гуманитарных наук	886
Тадеуш Ендрущак — Дискуссия по вопросу гуманитарных наук и проблемы историографии	891
Стефан Кеневич — Место и значение исторических наук	897
Рышард Маевски — О щецорском походе	905
Вацлав Ольшевич — Еще несколько слов о Юзефе Павликовском	914
Ян Борковски — Французский электорат во время III и IV Республики	918
Ежи Здрада — К сотой годовщине Парижской коммуны	930

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Владимир Дьяков — Общий синтез Январского восстания	946
Юлиуш Бардах — Столетие краковской исторической школы	962

ХРОНИКА	1009
IN MEMORIAM	1020

TABLE DES MATIÈRES

Anna Zarnowska — La composition nationale de la classe ouvrière dans le Royaume de Pologne à la charnière des XIXe et XXe s.	787
Roman Wapiński — Histoire des tendances nationalistes. L'attitude de la Démocratie nationale envers la question nationale en 1893-1939	817
Jerzy Pietrzak — La confédération de Lvov en 1622	845
Franciszek Sikora — Une fondation de Jan Długosz	872

REVUES — POLEMIQUES — PROPOSITIONS

Le développement futur des sciences humaines en Pologne	886
Tadeusz Jędruszczyk — De l'humanisme et des problèmes historiographiques	891
Stefan Kieniewicz — Le rang des sciences historiques	897
Ryszard Majewski — L'expédition de Cecora	905
Wacław Olszewicz — Du nouveau sur Józef Pawlikowski	914
Jan Borkowski — L'électorat français sous la III et la IV République	918
Jerzy Zdrada — Autour de centenaire de la Commune Paris	930

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Władimir Djakow — Une grande synthèse de l'insurrection de janvier	946
Juliusz Bardach — Le centenaire de l'école historique de Cracovie	962

CHRONIQUE	1009
IN MEMORIAM	1020

SPIS TREŚCI

Anna Żarnowska (<i>Warszawa</i>) — O składzie narodowościowym klasy robotniczej w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku	877
Roman Wapiński (<i>Gdańsk</i>) — Z dziejów tendencji nacjonalistycznych. O stanowisku Narodowej Demokracji wobec kwestii narodowej w latach 1893-1939	817
Jerzy Pietrzak (<i>Ostrów Wlkp.</i>) — Konfederacja lwowska w 1622 roku	845
Franciszek Sikora (<i>Kraków</i>) — O fundacji kartuskiej Jana Długosza	872

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

O dalszy rozwój polskiej humanistyki	886
Tadeusz Jędruszczyk (<i>Warszawa</i>) — Dyskusja o humanistyce i problemy historiografii	891
Stefan Kieniewicz (<i>Warszawa</i>) — O rangę nauk historycznych	897
Ryszard Majewski (<i>Wrocław</i>) — O wyprawie cecorskiej	905
Wacław Olszewicz (<i>Lwów</i>) — Jeszcze o Józefie Pawlikowskim	914
Jerzy Zdrada (<i>Kraków</i>) — Pokłosie setnej rocznicy Komuny Paryskiej	918
Jan Borkowski (<i>Warszawa</i>) — Elektorat francuski w okresie III i IV republiki	930

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Władimir Dżakow (<i>Moskwa</i>) — Wielka synteza powstania styczniowego	946
Juliusz Bardach (<i>Warszawa</i>) — W stulecie krakowskiej szkoły historycznej	962
Z. Kalista, Karel IV — Roman Heck (<i>Wrocław</i>)	968
Akta synodów różnowierczych w Polsce — Wacław Urban (<i>Kraków</i>)	972
S. Sokołowska, Młoda Polska — Sławomir Kalembka (<i>Toruń</i>)	975
M. Kaya Bilgegil, Ziya Paşa üzerinde bir araştırma — Danuta Wróblewska (<i>Warszawa</i>)	978
„International Review of social History” — Irena Koberdowa (<i>Warszawa</i>)	981
Z. A. B. Zeman, A Diplomatic History of the First World War — Krzysztof Jankowiak (<i>Poznań</i>)	984
W. Gostyńska, Stosunki polsko-radzieckie 1918-1919 — Marian Leczyk (<i>Warszawa</i>)	987
A. W. Zawadzki, Finanse samorządu terytorialnego w latach 1918-1939 — Andrzej Heliasz (<i>Warszawa</i>)	991
J. Chastenot, Cent ans de République — Jan Przewłocki (<i>Katowice</i>)	994
A. Ajnenkiel, Spór o model parlamentaryzmu polskiego do roku 1926 — Jerzy Hołzer (<i>Warszawa</i>)	996
L. Hass, Wybory warszawskie 1918-1926 — Janusz Żarnowski (<i>Warszawa</i>)	999
W. C. Langer, The Mind of Adolf Hitler — Józef Dutkiewicz (<i>Łódź</i>)	1002

M. Ballinger, From Union to Apartheid; L. Rubin (wyd.) Apartheid in Practice — Daniel Grinberg (<i>Warszawa</i>)	1004
Prace Historyczne, t. VI — Jerzy Maternicki (<i>Warszawa</i>)	1007

KRONIKA

Edycje źródeł — stan i potrzeby	1009
Warszawa średniowieczna	1011
Stulecie Akademii Umiejętności w Krakowie — Krystyna Stachowska (<i>Kraków</i>)	1014
XXX rocznica powstania w getcie warszawskim — Stanisław T. Bęberek (<i>Warszawa</i>)	1015
25 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Olsztynie — Janusz Jasiński (<i>Olsztyn</i>)	1017

IN MEMORIAM

Stanisław Herbst (1907-1973) — Andrzej Zahorski (<i>Warszawa</i>)	1020
---	------

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

rocznie zł 120—
półrocznie zł 60—

Instytucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, Warszawa ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy zdęzaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienie, prowadzi RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12.

Subscription orders can be sent directly to:

„Ars Polona — Ruch”
Warszawa 1
P.O. Box 154

sending remittance of \$ 14.— throught the
Bank Handlowy, Warszawa, ul. Traugutta 7